

Szolgáltatások helyzete az MN 5232 alárendelt egységeinél

Kapus Gyula alezredes és Pánisz József alezredes

A szolgáltatások színvonalának emelésére, területeinek bővítésére vonatkozó feladatokat az MNHF elvtárs 0046. számú intézkedésében határozta meg. Az elrendeltek végrehajtására kiemelt figyelmet fordítottunk és fordítunk.

Úgy tekintjük ennek a területnek a fejlesztését, megvalósulását, mint az állomány ellátási színvonalára — ezen keresztül hangulatára — közvetlenül kiható egyik fontos tényezőt.

Ismeretes, hogy a szolgáltatások további javítása több szolgálatot érintő komplex feladat, mely adott szolgálat valamennyi tagozatában fokozott erőfeszítéseket követel.

E cikkben kiemelten csak a ruházati szolgálat által biztosított szolgáltatások tapasztalatait kívánjuk közreadni.

A központi célkitűzések teljesítésére a hadseregparancsnok elvtárs a parancsában követelményként állította, hogy biztosítani kell a személyi állomány kultúrált öltözködését, a személyi higiénia feltételeinek javítását.

Az év során szerzett tapasztalataink a végrehajtást illetően kedvezőek, minden tekintetben javult a katonák öltözeti képe.

Összességében az állapítható meg, hogy a Textiltisztító és Javító Üzemek által bővített szolgáltatások és a központosított szállítás rendszere, valamint Zalaegerszegen kísérletként bevezetett egyéni megrendelésen alapuló mosatás, jól segíti az állomány magasabb szintű ellátását, tehermentesíti a csapatok hadtápszerveit. Ezen és az általunk támasztott követelmények teljesítésén keresztül egészséges szemléletbeli változás van kibontakozóban a csapatoknál.

A parancsnokok felismerik, hogy a javuló lehetőségek jó kihasználásával döntően javítható az állomány fehérnemű és felsőruha ellátásának minősége.

Az e téren jelentkező feladatok szervezett végrehajtásának biztosítására a kétéves időszakra a HDS PK HTPH elvtárs a kiadott intézkedésében az alárendeltek felé a konkrét feladatokat a következőkben határozta meg.

— A tényleges pénzgazdálkodás nyújtotta lehetőségeket kihasználva növeljék a ruházati ellátottság és a szolgáltatások színvonalát.

— Biztosítsák a fokozott szennyeződéssel járó munkát végző személyek gyakorló ruházatának havonta legalább egyszer, egyéb beosztású személyek gyakorló ruházatának kéthavonta legalább egy alkalommal központilag történő kimosatását.

— Követeljük meg kiképzési időszakonként — az állomány létszáma után számítva — egy-egy db 65 M. gyakorló zubbony; nadrág, 0,5 db 65 M. kabát; 1—2 db zöld ing utánszínezését, munkaruhaként 1,5 db 65 M. gyakorló zubbony és nadrág feketére történő festését.

— A HDS PK HTPH elvtárs hadosztályonként 1—1 gl. és 1—1 hk. ezrednél kísérleti céllal (1974. év január 1-től) „szükséglet szerinti” fehérneműcsere bevezetését, egy hadosztálynál a heti kétszeri fürdetés és fehérneműcsere végrehajtását rendelte el.

A meghatározott feladatok végrehajtását bizottsági és cél ellenőrzéseink alkalmával rendszeresen — statisztikai módszerek alkalmazásával — elemezzük, a szükséges intézkedéseket a végrehajtás biztosítása érdekében megtesszük.

Positívan értékelhető, hogy a komplex karbantartási lehetőségek megteremtődésével az MN Textiltisztító és Javító Üzemekhez utalt egységeknél megszűnőben van a ruházat túlhordatása, a javítás nélkül használatra kiadott anyagok állománnyal való viseltetése.

A Textiltisztító és Javító Üzemek által végrehajtott szállítások bevezetésével lehetőség nyílt az anyagok megbízható módon történő leszámolására, megszűnt a lehetősége az útközben történő anyag eltulajdonításnak.

A központilag végrehajtott szállítások bevezetése jelentős mértékben csökkentette az egységek szállító szolgálatainak leterhelését, szállító gépkocsik igénybevételét és a kilométer-felhasználást. Ha figyelembe vesszük, hogy 56 önállóan gazdálkodó egységünktől hetenként 60—70 db gépkocsi anyagot kellett a mosodákba szállítani és gépkocsinként 2—3 segítő ka tona is utazott a megbízott tiszthelyetttel, ez a mosodák távolságát is figyelembe véve 300—350 ezer kilométer megtakarítást jelent és mintegy 10 000 fő kiképzési nappal csökken a kiképzésből kieső idő évente.

A Textiltisztító és Javító Üzemek a megállapodásoknak megfelelően (egy-két eset kivételével) a tisztításra leadott ruházattal időben leszállítják. A szolgáltatások minősége terén bizonyos javulás tapasztalható, de a kívánt szintet véleményünk szerint még nem éri el. Nem kielégítő a leadott ruházat vasalása, esetenként a vegytisztítás és utánszínezés minősége.

Az önálló gazdálkodást folytató egységeink 10⁰/₀-a sajnos kapacitás hiányában még mindig a komplex szolgáltatást nem biztosító polgári vállalatoknál kénytelen mosatni. (Mezőtúr, Hódmezővásárhely, Csongrád, Szentes, Szeged).

Megállapításaink szerint a kiszélesített szolgáltatások, a gyakoribb fürdetés és fehérneműcsere — megfelelő gazdálkodással — a rendelkezésre álló illetményekből és készletekből zömében biztosítható.

Konkréten vizsgálva az alárendeltek mosatás, vegytisztítás, karbantartási illetményeit megállapítható, hogy előzetesen 1974. évben ruházati

illetményből tervezett illetményt további 30⁰/₀-kal növelték, ami az elmúlt évi átcsoportosítás összegét figyelembe véve 24⁰/₀-os növekedést jelent. Ezt kedvező tendenciaként értékeljük. Számvetéseink szerint 1 főre vétítve mintegy 350—400 Ft-ot kell és lehet a szolgáltatásokra fordítandó költségek biztosítására, meghatározott célkitűzések teljesítésére átcsoportosítani.

Positív fejlődés állapítható meg a 65 M. gyakorló ruházat központi mosatásában, elrendelt mennyiséget mintegy egyötödével túlteljesítették. Ennek ellenére még mindig tapasztalható esetenként nem kielégítő tisztaságú, karbantartást igénylő ruházat viselése is.

A kísérleti céllal bevezetett „szükséglet szerinti” fehéreneműcsere, valamint az MN 4127 Kiskunfélegyháza magasabbegység alárendelt egységeinél bevezetett heti kétszeri fehéreneműcsere tapasztalatait a következőkben lehet összegezni.

Az egységek ruházati szolgálatai a végrehajtásra vonatkozóan a szükséges ruházati feltételeket megteremtették. Ennek ellenére több helyen — objektív és szubjektív — tényezők következtében — olyan problémák adódtak, mint a fürdetési lehetőség többszöri biztosításának megoldatlansága (kapacitás hiánya). Alegységparancsnokok ellenőrzéseinek és követelménytámasztásának hiánya, a katonák igénytelensége, illetve önhibájukon kívüli okok.

Néhány egységnél a „szükséglet szerinti” fehéreneműcserek végrehajtásának helytelen értelmezése következtében a katonákra bízták annak eldöntését, hogy akar e fürdeni és fehéreneműt cserélni. Következmény az lett, hogy az állomány egy része naponta, másik része (az igénytelenebbek) 1—2 hétig sem fürdött és váltott tiszta fehéreneműt.

A végrehajtott ellenőrzések, statisztikai felmérések alapján megállapítottuk, hogy seregtest szinten a heti egyszeri fehéreneműcserek még csak 85—90⁰/₀-osan kerülnek végrehajtásra.

Az okokat vizsgálva — az igénytelenségen túl — a következőket tapasztaljuk.

— Még nem biztosított a katonák által leadott azonos ruházat használat részére történő visszaadása. Ezért az állomány egy része a jó minőségű, méretének megfelelő ruházatot nem adja le központilag biztosított karbantartásra, helyette saját maga a biztosított eszközökkel és anyagokkal helyezi — illetve részben nem helyezi — karba.

— Az érvényben levő utasítások szerint az állomány 15⁰/₀-a lehet szabadság, eltávozás stb. címen távol. A távollevők többsége az előző pontban meghatározottak miatt fehéreneműjének mosatását odahaza végezteti el.

— Befolyásolja a fehéreneműcserek 100⁰/₀-os végrehajtását az alparancsnoki állomány nem kellő követelménytámasztása, egyes személyek igénytelensége, szakállomány ellenőrzéseinek felületessége, esetenkénti nemtörődömsége.

A központilag biztosított komplex szolgáltatás és a csapatoknál meglévő karbantartási lehetőségek között jelenleg még számottevő minőségi eltérés van.

A karbantartás helyi feltételeinek biztosítása terén némi szerény fejlődést sikerült elérni. Jelenleg 94 főre jut 1 db mosógép; 128 főre 1 db centrifuga; 42 főre 1 db villanyvasaló; 164 főre 1 db vasalóállvány. Továbbra is gondot okoz e téren a karbantartó szobák nagymérvű hiánya, a melegvíz szolgáltatás elégtelensége, helyi feltételek (belső tartalékok) feltárása, követelményntámasztás hiánya, néhol az ügy iránti közömbösség.

Felméréseink szerint az optimális mennyiség seregesten átlagában általában az 50—70 főre jutó 1—1 eszköz lenne. A mennyiségi mutatók értékét csökkenti, hogy nem biztosított a meglévő eszközök rendszeres, szervezett karbantartása, így az eszközök egy része üzemképtelen.

Jelenleg átlag 212 főre jut 1 db karbantartó szoba. Ezek felszerelése még több helyen hiányos, nem teszi lehetővé a katonák számára a célt szolgáló igénybevételt. A mosógépek használatát gátolja az a tény is, hogy a melegvíz szolgáltatás jelenleg csak a körletek mintegy 30⁰/₀-ban biztosított, (1975. év végére ez a szám eléri a 70⁰/₀-ot). Több helyen gátolja a helyi karbantartás, mosás végrehajtását az a körülmény is, hogy az egységek nem rendelkeznek megfelelő szárító helyiségekkel. A mosószer ellátás általában kielégítő.

A szolgáltatások további kiszélesítése, minőségi színvonalának javítása érdekében:

— Mindenekelőtt tovább kell javítanunk az alárendeltjeinknél a fűrdetés, fehérneműcsere végrehajtás feltételeit és teljesítését. Lehetőségeink függvényében növelni kell a karbantartó szobák számát, javítani kell felszerelésüket. E téren gyökeres változást fog eredményezni, ha lehetőség lesz a szolgáltató házak létrehozására.

— Szükségesnek tartjuk a jelenleg kísérleti stádiumban levő „személyek részére történő mosatás” feltételeinek megvalósítását, bevezetését.

— Célszerű lenne megvizsgálni, hogy a Textiltisztító és Javító Üzemeknek leadott anyagok minőségileg magasabb színvonalon kerüljenek elkészítésre (vasalás, csomagolás biztosítása).

— Folytatni szükséges a laktanyák, elhelyezési körleteinek további korszerűsítését (vizesblokkok, karbantartó szobák, szárító helyiségek, fűrdetés többszöri biztosítás feltételeinek megvalósítását).

— Szükséges néhány ruházati cikk mutatószámának felülvizsgálása és módosítása (fehérnemű, felsőruha).

— Hasonlóan szükségesnek tartjuk a szolgáltatásokra felszámítható illetmények felülvizsgálását, korrekciók végrehajtását; Textiltisztító és Javító Üzemek kapacitásainak növelését (a még polgári mosodákban mosató egységek MN TJÜ-höz történő utalhatóságának biztosítása érdekében).

Összegezőképpen megállapítható, hogy a szolgáltatások központilag bővített lehetőségei fokozatos realizálása, valamint a csapatok által a karbantartások helyi feltételeinek biztosítása terén elért eredmények hatására az öltözködés színvonalában érezhető pozitív változás tapasztalható. Mindezek kedvezően éreztetik hatásukat az állomány munka- és létkörülményei javításában.